

نسل جدید معماران جهان اسلام

راسم بدران

نویسنده اصلی: جیمز استیل

ترجمه و تألیف: دکتر محمدجواد مهدوی نژاد

تنظیم: کاوان جوانرودی

سرشناسه	: استیل، جیمز، ۱۹۴۳ - م.
عنوان و نام پدیدآور	: Steele, James
مشخصات نشر	: نسل جدید معماران معاصر جهان اسلام، راسم بدران/ نویسنده جیمز استیل؛ ترجمه محمدجواد مهدوی نژاد؛ تنظیم کاوان جوانرودی.
مشخصات ظاهری	: تهران: دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، ۱۳۹۳.
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۱۰-۳۰۵۲-۲
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: عنوان اصلی: The architecture of Rasem Badran : narratives on people and place , 2005.
موضوع	: بدران، راسم، ۱۹۴۵ - م. -- نقد و تفسیر
موضوع	: معماری -- خاورمیانه -- تاریخ -- قرن ۲۰ م.
موضوع	: معماری -- خاورمیانه -- تاریخ -- قرن ۲۱ م.
شناسه افزوده	: مهدوی نژاد، محمدجواد، ۱۳۵۶ - مترجم
شناسه افزوده	: جوانرودی، کاوان، ۱۳۴۷ -
شناسه افزوده	: دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات
رده بندی کنگره	: ۱۳۳۰/۱۳۷۹/۸۸
رده بندی دیویی	: ۷۰۰/۹۵۰۰۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۶۹۶۱۴۳

نام کتاب: نسل جدید معماران معاصر جهان اسلام، راسم بدران

مؤلف: دکتر محمدجواد مهدوی نژاد

تنظیم: کاوان جوانرودی

ناشر: دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات

چاپ اول: ۱۳۹۳

قیمت: ۱۷۰۰۰ ریال

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

شابک: 978-964-10-3052-2

حق چاپ برای ناشر محفوظ است.

مرکز پخش: تهران، میدان پونک، انتهای بزرگراه اشرفی اصفهانی، به سمت حصارک، دانشگاه آزاد

اسلامی واحد علوم و تحقیقات، ساختمان علوم انسانی

تلفن: ۴۴۸۶۵۱۱۱ - ۰۲۱

مقدمه راسم بدران	خ
مقدمه	ذ
فصل اول: معماری معاصر جهان عرب، فضا، فرم و عملکرد	۱
۱-۱ حسن فتحی	۴
۲-۱ در باب معماری معاصر جهان عرب و معماری اسلامی	۷
۳-۱ در باب «فضا» و رابطه «فرم-عملکرد» در معماری اسلامی	۸
۴-۱ در باب سنت و بومی گرایی	۱۰
۵-۱ در باب فرم‌های معری و مفهوم اجتماع در تفکرات فتحی	۱۶
فصل دوم: ارائه حقیقت، تنوع، هویتی واحد	۱۹
۱-۲ انسانی منزوی	۲۲
۲-۲ جهانی متفاوت	۲۲
۳-۲ پیش - یا پس - مدرن	۲۳
۴-۲ دگرگونی نسبی: عقل گرایی و شهود	۲۵
فصل سوم: روایتی بر مردم، مکان و فرهنگ	۲۹
۱-۳ جایگزینی برای عدم وابستگی	۳۳
۲-۳ شرایط پس - جهانی سازی: روایت بدران در «بافت»	۳۴
۳-۳ بدران پابرجا ایستاد	۳۶
۴-۳ یک دیدگاه جدید جدلی	۳۶
۵-۳ معماری بدران: یک گفتمان	۳۷
فصل چهارم: میراث خلاق و بازگشت به شرق	۵۱
۱-۴ یک نابغه	۵۳

۵۵.....	۲-۴ شهر ساحلی شرقی
۵۸.....	۳-۴ مسافری مداوم، سفری همیشگی
۵۹.....	۴-۴ چرخش سرنوشت
۶۳.....	۵-۴ میراثی عقلانی
۶۳.....	۶-۴ بازگشت به شرق
۷۱.....	۷-۴ سومین نقطه عطف در ریاض
۷۲.....	۸-۴ از ریاض، غرق شدن در پیشنهادات کاری
۷۴.....	۹-۴ بازشناس منطقه ای
۷۴.....	۱۰-۴ میراثی مداوم
۷۵.....	۱۱-۴ یک شمع

۸۹..... فصل پنجم: خانه‌ها و خانه‌سازی

۸۹.....	۱-۵ بدون قید و محدودیت
۸۹.....	۲-۵ تناسبات غیر شبکه ای
۹۳.....	۳-۵ نقطه عطف
۹۳.....	۴-۵ بنیاد الیت
۹۷.....	۵-۵ از عام گرایی به خاص گرایی
۹۹.....	۶-۵ پل زدن بر وادی حنیفه

۱۱۱..... فصل ششم: روح مکان، به عنوان بعد چهارم

۱۱۳.....	۱-۶ مهمترین بخش شهر
۱۱۴.....	۲-۶ نشانه شناسی
۱۱۵.....	۳-۶ مسجد در بافت شهری
۱۱۶.....	۴-۶ اجزاء اصلی کالبد مساجد
۱۱۷.....	۵-۶ شروعی ساده
۱۱۸.....	۶-۶ مسجد معاصر: گفتگویی آشنا

- ۶-۷ مسجد جامع بغداد: نقطه عطفی بزرگ ۱۲۰
- ۶-۸ به وجود آوردن یک الگو ۱۲۱
- ۶-۹ یافتن سرنخ ها ۱۲۳
- ۶-۱۰ تفسیر واقعی، و نه الگوبرداری لفظی ۱۲۴
- ۶-۱۱ راهبردهایی جهت مقابله با مقیاس عظیم پروژه ۱۲۵
- ۶-۱۲ ورودی ها و معابر ۱۲۶
- ۶-۱۳ گنبد ۱۲۷
- ۶-۱۴ فقیته غیر متعارف ۱۲۸
- ۶-۱۵ مسجد جامع و قصر الحکم در ریاض عربستان ۱۲۹
- ۶-۱۶ ظرف زوایا ۱۳۰
- ۶-۱۷ معمار، که نشان فرارسیده بود ۱۳۱
- ۶-۱۸ گفتگمانی سنده ۱۳۵
- ۶-۱۹ طرح نهایی ۱۳۶
- ۶-۲۰ تصمیمی مهم ۱۳۸
- ۶-۲۱ مسجد ۱۴۰
- ۶-۲۲ قصر الحکم ۱۴۱
- ۶-۲۳ متعادل نمودن ارزش ها و الزامات طراحی ۱۴۲
- ۶-۲۴ فرهنگ ۱۴۳
- ۶-۲۵ ریخت شناسی ۱۴۴
- ۶-۲۶ بوم شناسی ۱۴۵
- ۶-۲۷ فناوری ۱۴۹
- ۶-۲۸ جایزه آقا خان ۱۵۱
- ۶-۲۹ مسجد سلطان عبدالعزیز در الخرج، عربستان سعودی ۱۵۱
- ۶-۳۰ مسجد علی بن ابی طالب، قطر ۱۵۳
- ۶-۳۱ مسجد الامین، بیروت - لبنان ۱۵۵
- ۶-۳۲ نشانه شناسی و زمینه ۱۵۸

فصل هفتم: حفظ تاریخی زنده..... ۱۶۳

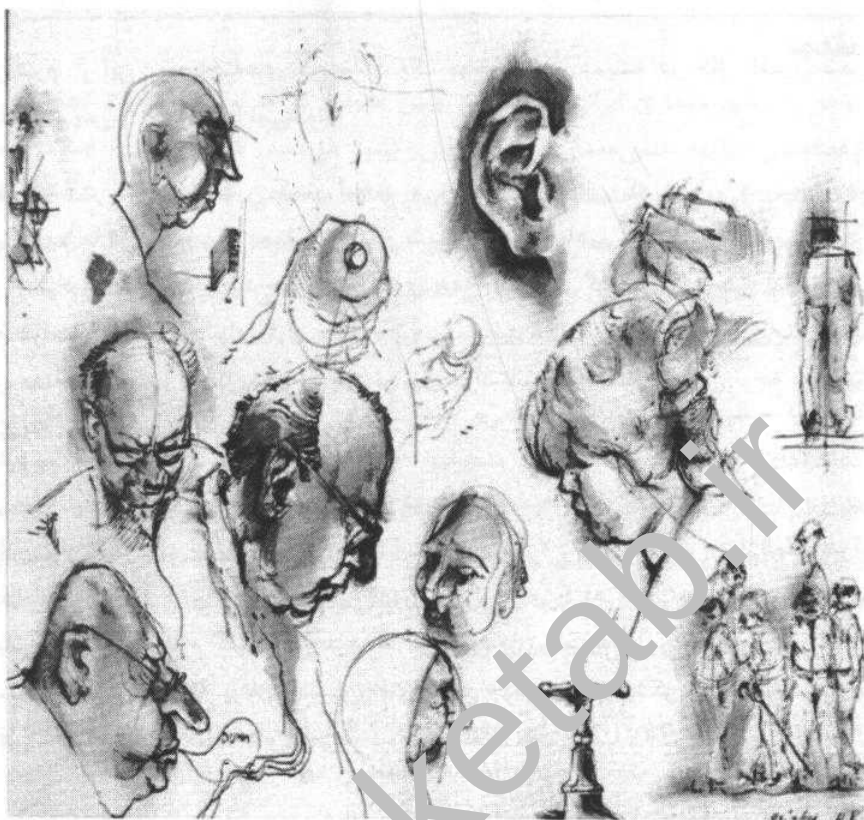
- ۱-۷ موزه لوور، پاریس ۱۶۶
- ۲-۷ نمایشگاه ملی آلت، برلین ۱۶۶
- ۳-۷ موزه سرجان سوانیس، لندن ۱۶۷
- ۴-۷ شرق گرایی و پیامدهای آن ۱۶۷
- ۷-۷ رابطه شرق گرایی با مأموریت آغازین موزه ۱۶۹
- ۶-۷ به معرفی در پرسش ۱۷۰
- ۷-۷ ابزار نشر ۱۷۰
- ۸-۷ بازتاب تحولات اجتماعی ۱۷۱
- ۹-۷ ارزش های آشکار شدند ۱۷۱
- ۱۰-۷ بخش بندی ۱۷۵
- ۱۱-۷ موزه هنرهای اسلامی و درجا قطر، چهارمین نقطه عطف ۱۷۵
- ۱۲-۷ رویکرد طراحی ۱۷۷
- ۱۳-۷ معماری هنرمند در کار ۱۷۷
- ۱۴-۷ شروع کار با اصول فوازینی ۱۷۹
- ۱۵-۷ نمونه های مفهومی ۱۸۳
- ۱۶-۷ سکونت گاه به عنوان یکی از عوامل تفکیک کننده ۱۸۴
- ۱۷-۷ پوشش طبیعی ۱۸۶
- ۱۸-۷ تجدید حیات شهری ۱۹۷
- ۱۹-۷ پیشینه زندگی ۱۹۷
- ۲۰-۷ موزه العین، امارات متحده عربی ۱۹۸
- ۲۱-۷ موزه ی کودک در امان، اردن ۱۹۹
- ۲۲-۷ مرکز تاریخی سلطان عبدالعزیز، ریاض؛ مجموعه الدار، موزه فرهنگی حیات ۲۰۲
- ۲۳-۷ گستره ای متفاوت اما نگرشی مشابه ۲۰۹

۲۱۵	فصل هشتم: بهشت زمینی
۲۱۷	۱-۸ باغ الاظهر، قاهره
۲۱۸	۲-۸ قاهره یا شهر فاتح
۲۲۵	۳-۸ رویکرد طراحی در باغ الاظهر
۲۲۶	۴-۸ ساختارشناسی باغ
۲۲۶	۵-۸ دره ها
۲۲۹	۶-۸ مرز و حدودها
۲۳۲	۷-۸ نوب، ولوژی (شمار بینی)
۲۳۴	۸ گنبد شناسی
۲۳۶	۱۰-۸ ساختارشناسی باغ
۲۳۶	۱۱-۸ گفتار مازن برگ و زندگی
۲۳۹	فصل نهم: بازشناسی شهر اسلامی
۲۴۲	۱-۹ آگاهی روبه رشد
۲۴۶	۲-۹ البیت الکامل، صنعاء یمن
۲۴۷	۳-۹ بررسی و ارزیابی
۲۵۰	۴-۹ قیاس ها
۲۵۳	۵-۹ ترجمان تحقیقات در عمل
۲۵۴	۶-۹ نتیجه نهایی
۲۵۵	۷-۹ کانون زلزله اسلام
۲۵۷	۸-۹ فشار بر هسته تاریخی
۲۵۹	۹-۹ استفاده از تجارب گذشته برای رسیدن به بهترین نتایج
۲۵۹	۱۰-۹ مرحله اول
۲۶۱	۱۱-۹ دالان های روبه حرم الشریف
۲۶۳	۱۲-۹ طرح پیشنهادی خاص
۲۶۳	۱۳-۹ مرحله دوم

۲۶۷	۱۴-۹ یک گفتگو
۲۶۹	۱۵-۹ از کوهستان به سمت دریا
۲۷۳	۱۶-۹ پلان اصلی ناحیه ای، متحد نمودن رقابای قدیمی برای هدفی مشترک
۲۷۶	۱۷-۹ روستای ماندمان و چندین سوق در کویت
۲۷۷	۱۸-۹ سوق هایی برای آینده
۲۷۹	۱۹-۹ طرح جامع توسعه ساحل سیدون، لبنان
۲۸۳	۲۰-۹ روشی که تنوع را به همراه دارد

منابع ۲۸۵

۲۸۷	فهرست منابع کتاب ششم
-----	----------------------

مقدمه راسم بدران

معماری معاصر جهان اسلام در یک دو راهی بزرگ قرار گرفته است. یا از غرب و سایر کشورهایی که پرچم معماری امروز را در دست دارند تقلید نماید یا آنکه سنت های ویژه خود را در جهان امروز دوباره بشناسد؛ اینچنین است که به عقیده من به درست نوآفرینی سنت در معماری معاصر است.

ویژگی اصلی آثار من ویژگی معماری او توجه به مردم و حقوق شهروندان است. موضوع اصلی توجه به سنت و گذشته است تا فضای قابل زندگی در مقیاس انسانی خلق کند. من مخالف خدشه در زندگی عمومی مردم به بهانه بهره گیری از جنبه های تکنولوژیک و یا هندسه های مخدوش هستم این درحالی است که متأسفانه در شهرها فضای عمومی در حال کم شدن است. به همین دلیل مسجد در طراحی من یک فضای عمومی است و چون منظور از مسجد، جمع کردن افراد است آنها همیشه حضور دارند و من آنها را در ساخت و طراحی در نظر

می‌گیرم. از این رو ساخته‌های من مانند یک موجود زنده همیشه در حال تکمیل شدن هستند و پس از ساخت رها نمی‌شوند.

عموما ما در شهرهای مدرن کمتر لیخند می‌زنیم و به فضایی که در آن هستیم، توجه نمی‌کنیم اما در فضاهایی با معماری عمومی شهری شادتر خواهیم بود. شهرها باید برای پیاده روی افراد آماده باشند و باید حقوق شهروندی همه را در نظر گرفت. من دوست ندارم جایی که طراحی می‌کنم تنها برای افراد پولدار و ثروتمند باشد بلکه همه باید احساس راحتی کنند. من می‌خواهم که شهر و مکان‌های آن باید بر روی افراد تاثیرگذار باشد. بنابراین توجه به حقوق شهروندی در معماری جدید بسیار الزامی است.

در ادامه وظیفه خود می‌دانم از تلاش‌های دوست دانشمند آقای دکتر محمدجواد مهدوی نژاد بسیار تشکر کنم. رافقه آشنایی من با ایشان به سال ۲۰۰۷ و کنفرانس بین المللی مرکز مطالعات معماری کشور عربی در کشور تونس باز می‌گردد یعنی درست جایی که به تمامی دوستان معمارم گسرم را دیدم که در پیش داریم منطقه‌گرایی در عر جهانی‌گرایی است. همچنین از همکار پرتلاش ایشان، آقای کاران جوانرودی نیز تشکر می‌کنم. امیدوارم در راهی که برای احیای سنت‌های بومی در پاریس گرفته‌اید موفق باشید.

راسم بدران

تهران - ایران

دهم اردیبهشت ۱۳۹۳

توجه به مبانی معماری ایرانی اسلامی و تبیین اصولی کارآمد و عملی جهت تحقق آن از دغدغه‌های جامعه علمی معماری و مسئولین کشور می‌باشد. هویت ایرانی- اسلامی بیانگر خصوصیات فرهنگی و اجتماعی این سرزمین می‌باشد. موضوعی که بایستی در تمام شئون زندگی، بخصوص عرصه معماری و شهرسازی نیز متجلی شود. کوشش در حرکت به سوی معماری با هویت در معماری و شهرسازی معاصر ایران، پاسخی به نیازهای معنوی انسان‌ها، در کنار تمامی نیازهای مادی ایشان است.

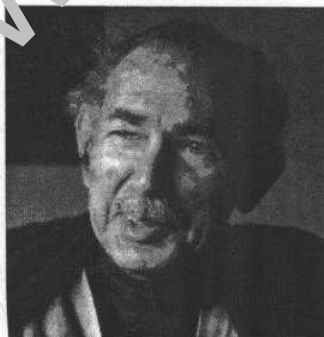
توجه به مبانی معماری ایرانی اسلامی و تبیین اصولی کارآمد و عملی جهت تحقق آن از دغدغه‌های جامعه علمی معماری و مسئولین کشور می‌باشد. هویت ایرانی- اسلامی بیانگر خصوصیات فرهنگی و اجتماعی این سرزمین می‌باشد. موضوعی که بایستی در تمام شئون زندگی، بخصوص عرصه معماری و شهرسازی نیز متجلی شود. کوشش در حرکت به سوی معماری با هویت در معماری و شهرسازی معاصر ایران، پاسخی به نیازهای معنوی انسان‌ها، در کنار تمامی نیازهای مادی ایشان است.

ضرورت حرکت در جهت تحقق این مهم در برنامه های اول و دوم توسعه کشور به صورت کلی و در برنامه های سوم و چهارم توسعه به تفصل مورد توجه قرار گرفته است. اهمیت موضوع به حدی است که در صدر چارچوب کلی برنامه پنجم توسعه نیز مشاهده می‌گردد. نیاز به شهرهای با هویت ایرانی- اسلامی، امروزه به خواستی عمومی و فراگیر تبدیل شده است، به گونه ای که علاوه بر نهادهای قانونی و ساختاری رسمی جامعه، بسیاری از گروه‌های مردمی نیز متقاضی آن شده‌اند. مطالعات صورت گرفته در این زمینه نشان دهنده آن است که خود مساله هویت در دوران معاصر تحت تاثیر تغییر مفهوم آن در سه دوره پیش از مدرن، مدرن و پس از مدرن بوده است. همچنین با هویت بودن آثار معماری گذشته نشانگر آن است که با هویت بودن آن، حاصل بازتابش ارزش‌های انسانی در ساحت معماری است. البته بازساخت بناهایی مشابه معماری گذشته در کالبد معماری معاصر نیز نمی‌تواند راهگشای چالش پیش رو باشد. در واقع بازبانی نیازهای مادی و معنوی مخاطب، شناخت اقلیم و تکنیک‌های و فناوری‌های معاصر می‌تواند کوششی در راستای احیای هویت باشد. هویت را می‌توان به معنایی که انسان‌ها از طریق احساسات ذهنی از وجود هر روزه خود و ارتباطات گسترده اجتماعی کسب می‌کنند، تعریف کرد. این وجود و ارتباطات، نیازمند مکانی برای شکل‌گیری است. مکان‌ها، مراکز اصلی تجربه بلافصل ما از جهان هستند.

مسجد جدید طراح حسن فتحی، این مسجد الهام بخش بسیاری از معمارانی بود که عزم خود را برای احیای معماری اسلامی جزم کرده بودند.^۱

در این راستا شناخت ارزش های معاصر در جهت رسیدن به معماری با هویت، بخصوص در فرهنگ های اسلامی می تواند بسیار مفید باشد. در غرب معماران زیادی همچون رایت، کان و غیره به دنبال یافتن هویت با رابااثات متفاوت بوده و تلاش هایی جهت شناساندن این معماران به جامعه علمی کشور شده است. با این وجود بررسی پروژه ها و روش طراحی معماران اسلامی، بخصوص معماران کشورهای مسلمان آسیایی در کشور، شاید تنها محدود به حسن فتحی باشد. با توجه به نزدیکی فرهنگی و اجتماعی، به یقین، شناخت معماری معاصر کشورهای اسلامی، بخصوص معماران شناخته شده آن ها، می تواند در یافتن مسیری جهت تبیین اصول ساخت با هویت بسیار راهگشا باشد.

حسن فتحی (۱۹۰۰-۱۹۸۹)

^۱ به نقل از: (http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/05/Gurna_Mosque_R01.jpg)
(2014-08-24) (The mosque at New Gurna by Hassan Fathy)

در این بین علاوه بر حسن فتحی می‌توان معمارانی همچون راسم بدران، عارف حسن، علی جبری، نادر خلیلی و عبدالواحد الوکیلی را نام برد. در این میان راسم بدران یکی از شناخته شده ترین و بین المللی ترین چهره های جهان عرب می‌باشد. این معمار اردنی الاصل در پروژه های مختلفی که در کشور های اسلامی، زمینه‌گرایی را به حد کمال به فعل رسانیده و جالب‌تر از نتایج، فرایند رسیدن به پاسخ در پروژه هایش بسیار آموزنده می‌باشد.

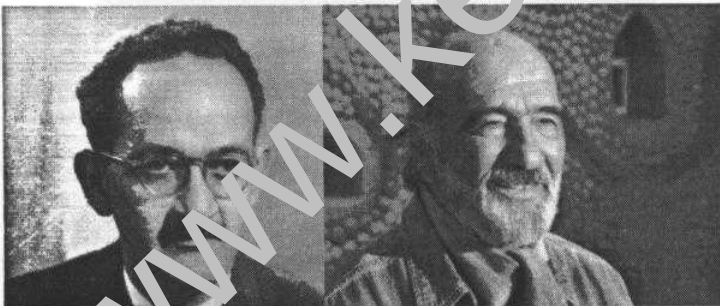

راسم بدران به عنوان یکی از شارحان هنر و هنر، خط جدید تجدیدحیات‌گرایی را در معماری معاصر
کریه‌های اسلامی^۱

«راسم بدران» در سال ۱۹۴۵ در اورشلیم متولد شد. وی در اواسط دهه‌ی ۳۰ میلادی پس از فارغ التحصیلی در رشته‌ی «هنرهای کاربردی» از مصر، در بریتانیا به تحصیل پرداخت و سپس به عنوان یکی از پیشگامان جنبش هنری دهه ۶۰ میلادی در فلسطین در حال شکوفایی بود، مطرح شد. در اوایل دهه ۶۰ میلادی بدران علاقه پیدا کرد تا در رشته معماری تحصیل نماید و درخواست پذیرشی به دانشگاه فنی دارمستات آلمان و به تحصیل مشغول شد. وی این انتخاب و بخصوص انتخاب پروفیسور «یواخیم یوردن» به عنوان استاد راهنمای پایان نامه اش در سال ۱۹۶۸ را نقطه‌ی عطفی در زندگی خود می‌داند. برای این وی تصمیم گرفت امکان ساخت «تئاتر آینده» متحرک، را که برای سازگاری با موسیقی بومی که در آلمان ساخته می‌شد، بررسی کند. همچنین از دهه ۱۹۷۰ به بعد فعالیت های اجرایی وی در پروژه‌های مسکونی شروع شد.

^۱ به نقل از: (<http://www.daralomran.com>) (2014-08-24).

کتاب شامل هفت فصل اصلی می‌باشد. در ابتدا مولف اصلی، جیمز استیل، در بررسی کوتاهی به شرایط کنونی جهان پرداخته و چرایی بین المللی بودن بدارن را به بحث می‌گذارد. فصل اول کتاب، خلاصه ای از نظریات بدارن در خصوص معماری هویت گرا و زمینه گرا بوده و بخصوص چکیده‌ای از سخنرانی وی در کنفرانسی تحت عنوان «بازتابی بر روایت مکان- مکالمه‌ای بی‌کران» با ارائه‌ای به سبک رابرت ونتوری می‌باشد. در این فصل کلیات مبانی نظری معماری وی به بحث گذاشته شده است. نویسنده نیز با دیدگاهی بی‌طرفانه صرفاً شناخت اولیه‌ای به خواننده کتاب منتقل می‌نماید. فصل دوم کتاب به بررسی زندگی شخصی معمار و نقش شرایط محیطی و فرهنگی پیرامونش در تربیت علمی وی می‌پردازد. در واقع در این بخش نویسنده معمار را در بستر وجودیش مطالعه می‌نماید و نمونه های شگفت انگیزی از این تمایلات بوجا آمده در دوران کودکی بعدها در طرح‌های بدارن نمود یافته است. نمونه‌های اولیه طراحی بدارن به عنوان مهندس مشاور و غیر اصلی در چندین پروژه به همراه طرح پایان امه چندین طراحی و اسکیس از معمار در این بخش گنجانده شده و به تفصیل در چگونگی اثر بحث شده است.

نادر خلیلی (۱۹۳۶-۲۰۰۸)^۱ معمار سرشناس ایرانی که نوع جدیدی از معماری بی‌سقفی (معماری دوستدار مردم) با به شیوه‌ای نوین پایه‌گذاری کرد. و راسم ویسا واسف (۱۹۱۱-۱۹۷۴)^۲ از معماران شهر مصری که کارهای حسن فتحی را به سبب بازگشت به ارزش‌های بومی‌بارها و بارها ستوده است.

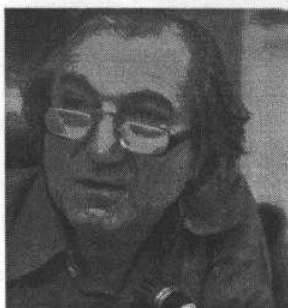
با این حال شروع کار بدارن را می‌توان خانه‌های مسکونی وی دانست. در فصل چهارم مبانی فکری و تعاریف معمار فرآیند طراحی و اسناد آن ارائه شده است. بدارن در پروژه‌های مختلف در کشورهای مختلف خانه‌هایی ساخته که با وجود تفاوت‌های فرهنگی زمینه هر

^۱ به نقل از: <http://www.domoterra.es/blog/wp-content/uploads/2012/08/nader-khalili->

(786940.jpg) (2014-08-24).

^۲ به نقل از: <http://www.google.com/imgres?imgurl> (2014-08-24).

طرح، بسیار برجسته و هویت‌گرا می‌باشد. در واقع نکته جالب بررسی این طرح روند مشخصی است که خاص بدران بوده و با تکیه بر آن توانسته که به در شرایط متفاوت به نتایج مطلوب برسد. قاعدتاً این فصل از مهمترین بخش‌های کتاب بوده و می‌تواند به عنوان روشی کارآمد و آزمایش شده برای معماران جوان ایرانی نیز مثمر ثمر واقع شود. نظریات بدران از دید کالبدی به بنا فراتر رفته و به طور خاص جدای از سه بعد فیزیکی به دنبال یافتن بعد چهارم - آنچه که خود «روح مکان» نام برده - رفته است. این مفهوم به طور خاص در قالب پروژه‌های مذهبی و بخصوص مساجد طراحی شده توسط وی بیش از پیش شاخص شده است. در فصل چهارم مفهوم روح مکان در پروژه‌های مذهبی معمار بررسی شده، موضوعی که با توجه به پرسش‌های فراوان در این معماران جوان ایرانی در چگونگی طراحی امکان مذهبی و زمینه‌گرایی جدای از تقلید معماری سنتی، بسیار مفید می‌باشد.

رفعت کامل الجادرجی معمار عراق متولد ۱۹۲۶^۲

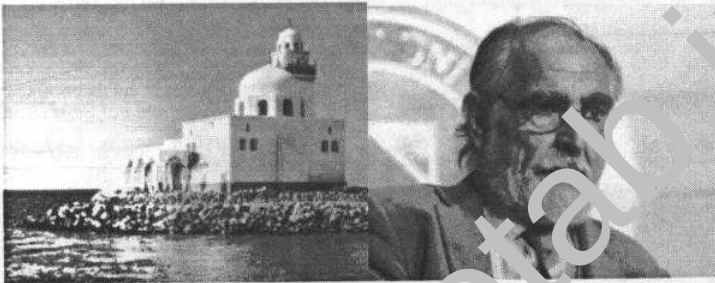
با این حال شروع کار بدران را می‌توان خانه‌های مسکونی می‌دانست. در فصل چهارم مبانی فکری و تعاریف معمار فرآیند طراحی و اسناد آن ارائه شده است. بدران در پروژه‌های مختلف در کشورهای مختلف خانه‌هایی ساخته که با وجود تفاوت‌های فرهنگی زمینه هر طرح، بسیار برجسته و هویت‌گرا می‌باشد. در واقع نکته جالب بررسی این طرح روند مشخصی است که خاص بدران بوده و با تکیه بر آن توانسته که به در شرایط متفاوت به نتایج مطلوب برسد. قاعدتاً این فصل از مهمترین بخش‌های کتاب بوده و می‌تواند به عنوان روشی کارآمد و آزمایش شده برای معماران جوان ایرانی نیز مثمر ثمر واقع شود. نظریات بدران از دید کالبدی

^۱ Rifat Kamil Chadirji

^۲ به نقل از:

(2014- <<http://archnet.org/system/authorities/covers/11/original/AN00013.jpg?1389209586>>)

به بنا فراتر رفته و به طور خاص جدای از سه بعد فیزیکی به دنبال یافتن بعد چهارم- آنچه که خود «روح مکان» نام برده- رفته است. این مفهوم به طور خاص در قالب پروژه‌های مذهبی و بخصوص مساجد طراحی شده توسط وی بیش از پیش شاخص شده است. در فصل چهارم مفهوم روح مکان در پروژه‌های مذهبی معمار بررسی شده، موضوعی که با توجه به پرسش‌های فراوان در ذهن معماران جوان ایرانی در چگونگی طراحی امکان مذهبی و زمینه گرای جدای از تقلید معماری سنتی، بسیار مفید می‌باشد.

عبدلواحد الوکیل متولد ۱۹۲۳ در شهر تبریز، نهضت احیای معماری بومی در معماری معاصر کشورهای اسلامی نقش ویژه‌ای بر عهده دارد.

یکی از موضوعات اصلی پروژه‌های بدان، پرداختن به تاریخ و موزه می‌باشد. پروژه‌های متعددی توسط وی طراحی شده که اصولی خاص شامل تفکراتش را شامل می‌شود. همچنین از دیگر دغدغه‌های بدان باغ اسلامی و همچنین شهرسازی اسلامی می‌باشد. این مباحث در قالب بخش‌های ششم و هفتم به تفصیل بررسی شده‌اند. آن فصول روش‌های بدان را در به فعلیت رساندن اصولش در شهرسازی و طراحی منظر را به تصویر کشیده و مبنای و الگوی کاری وی را معرفی نموده‌اند.

گام نخست در دستیابی به یک معمار فاخر و ارزشمند، نقد آثار گذشتگان است؛ معمارانی که پیشتر در جهت احیای معماری بومی خود تلاش کرده‌اند. هدف از شناخت معمارانی همچون بدان، الگوبرداری صرف نیست و به هیچ وجه نشان دهنده پیش بودن کیفیت معماری این کشورها از کشور اسلامی‌ها نمی‌باشد. در حقیقت این مطالعات گامی است در شناخت تجربیات بین المللی در حوزه معماری معاصر جهان اسلام در همین راستا کتاب پیش رو، برخلاف رویه

^۱ به نقل از:

معمول معرفی آثار، بیشتر به مبانی نظری طراح و فرآیند رسیدن به آن با لحنی انتقادی مبتنی برآیند طراحی معماری می‌پردازد.

در مجموع محتوای علمی کتاب گامی در جهت تحلیل گرایش به هویت در معماری معاصر جهان اسلام و پیش نیاز تحقق اهداف والای سند چشم انداز بیست ساله بوده و مشخصات فرآیند طراحی معماری همراه با مردم و برای مردم توضیح قرار داده است. از جمله مهمترین ویژگی‌های این کتاب، توجه به مفاهیم اسلامی، معرفی معماران معاصر جهان اسلام و تجربه‌های سودمند کشورهای مسلمان در اجرایی نمودن هویت اسلامی در معماری طراحی مبنا و عملکردی بودن محتوای کتاب، بررسی مشخص رابطه نظر و عمل در طراحی و ارائه نمونه های مختلف با توضیحات دقیق و تبیین مبانی نظری پروژه‌ها و ماحصل اجرایی آن‌ها می‌باشد. همچنین این کتاب می‌تواند به عنوان منبعی کلیدی برای آموزش روش‌های طراحی در رشته معماری، معماري منظر و طراحی شهری مورد استفاده قرار گیرد. با عنایت به در اولویت قرار گرفتن اندیشه های مبتنی بر هویت اسلامی در باز تعریف محتوای آموزشی و تأکید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به این مهم، کتاب حاضر را می‌توان یک محتوای درسی کلیدی برای دوره های کارشناسی، رشد و دکتری معماری، در جهت نقد و تحلیل فرآیند طراحی و آثار فاخر معماری معاصر جهان اسلام ارزیابی نمود.

در این میان جا دارد از تلاش تمام کسانی که در تهیه این مجموعه زحمت کشیده‌اند، بخصوص جناب آقای «کاوان جوانرودی» که انجام این مهم بدون تلاش‌های خستگی‌ناپذیر ایشان ممکن نمی‌شد، صمیمانه تشکر و قدردانی نمایم. بدین است که ایشان نقش اصلی را در فراهم آمدن این تلاش و پاسخ به پیشنهاد دوستان مشترک اینجانب و راسم بدران محقق شود. ایشان بودند که با سختکوشی و انجام به موقع مراحل مختلف، هم از ترجمه متن جیمز استیل و همچنین تالیف بخش‌های مختلف برای تکمیل متن اصلی؛ فرصت مناسب برای تنظیم این مجموعه ارزشمند را فراهم آوردند.

همچنین دوست ارزشمند و محققم جناب آقای «محمد حمویه» قدردانی نمایم که موجب آشنایی و ملاقات اینجانب با راسم بدران شدند. همکاری طولانی مدت ایشان با راسم بدران موجب شد، دقیق‌تر با اندیشه‌های این معمار مسلمان در احیای معماری اسلامی معاصر آشنا شویم. همچنین آقای نبیل مهارب، زینب الانی، عامر مصطفی، سمیر طویل و جیمی فورس که در بحث های مربوط به این حوزه در کنفرانس‌های مربوط به معماران جهان اسلام فعالیت و با اینجانب همکاری داشته‌اند، و همچنین جناب آقای پروفیسور داراب دیبا و پروفیسور محمدرضا

پورجعفر که گفتگوی با ایشان انجام این مهم را میسر نمود، و بخصوص همکاران اینجانب در واحد نشر دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات صمیمانه تشکر و قدردانی می‌نمایم.

محمدجواد مهدوی‌نژاد

عضو هیات علمی دانشگاه تربیت مدرس

تابستان ۱۳۹۳

www.ketab.ir